

Megújult a Bihar Megyei Könyvtár

Szakmai kirándulás keretében Nagyváradra látogatott a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Békés Megyei Szervezete. A látogatás apropóját a korszerűsített „Gheorghe Șincai” Bihar Megyei Könyvtár megnyitása jelentette. A Békés megyei szervezet az első magyar könyvtáros csoportként tekintette meg a legkorszerűbb technikákkal felszerelt romániai könyvtárat. Idegenvezetőnk Racsav Melinda, a Bihar Megyei Könyvtár munkatársa volt.

A felújítás 2024 márciusában indult, az ünnepélyes megnyitót másfél évvel később, 2025. szeptember 2-án tartották. Az 5 millió euró összértékű projekt európai uniós forrásból és a Bihar Megyei Tanács támogatásából valósult meg. Az infrastruktúra-fejlesztés mellett modernizálták a könyvtári tereket, több új innovatív könyvtárinformatikai szolgáltatást bevezettek. A korszerűsítés és átalakítás a közösségi funkciókat egyaránt erősítette. A projekttel egy időben több Bihar megyei közkönyvtár megújult, korszerű eszközöket és berendezéseket kapott.

Az épület belseje teljesen átalakult, a felesleges falakat lebontották, a zárt termeket pedig megnyitották. Az új arculattal ellátott építményt két jól elkülöníthető részre osztották: a gyűjtemény raktározását és a háttér munkákat szolgáló helyiségekre, valamint az olvasóközönség számára látogatható terekre. A könyvtár akadálymentesen megközelíthető és használható, a szintek közötti közlekedést az impozáns lépcsők mellett személylift segíti.

A belépést követően egy nyitott, tágas átrium fogadja a látogatókat. A földszintet az első emelettel összekötő főlépcső ülőhely-

ként is funkcionál, remek lehetőséget ad csoportképek készítéséhez. A megszépült környezetben szembevető az egységes polcrendszer. Végig a falak mentén megnyezetig érő esztétikus könyvespolcok kaptak helyet, melyek legfelsőbb tartalmához különleges létra segítségével férhet hozzá az érdeklődő. Nincsen olyan zuga a könyvtárnak, ahol ne találánánk könyvekkel teli polcokat. A térnyitásnak köszönhetően a korábbiakhoz képest sokkal több dokumentum található meg a nyilvános terekben. Régebben a helyhiány miatt kevesebb könyv kapott helyet szabadpolcon.

”

**Az infrastruktúra-
fejlesztés mellett
modernizálták
a könyvtári tereket,
több új innovatív
könyvtárinformatikai
szolgáltatást
bevezettek.
A korszerűsítés
és átalakítás
a közösségi
funkciókat
egyenként
erősítette**

A könyvtár állománya 560 000 dokumentumból áll, ebből mintegy 100 000 tétel magyar nyelven íródott. A könyvbeszerzésre fordított keret 15–20%-át magyar nyelvű kiadványokra fordítják, a gyűjteményt a Márai-program és adományok segítségével bővítik. Az állományban könyvek, folyóiratok, audiovizuális dokumentumok (CD, DVD, hangoskönyv, bakelit-lemez) tartoznak. Az ifjúsági korosztály körében népszerű képregények és mangák egyaránt kölcsönözhetőek. A streaming-szolgáltatások díjnövekedése kedvezően hat az audiovizuális kölcsönzések forgalmára, keresik a zenei dokumentumokat, a könyvtár pedig az igényekre alapozva bővíti a zenei állományt. Az intézmény lemezjátszóval rendelkezik, a bakelitgyűjtemény szintén folyamatosan gyarapodik. A szolgáltatásbővítés részeként vizsgálják a tárgyak kölcsönzési lehetőségét, jelenleg a könyvtári laptopok és tabletek helyben használatát biztosítják a látogatók számára.

2025 szeptemberében jelentősen megnőtt a beiratkozások száma. A könyvtár felújítása és modernizálása nagy média-visszhangot kapott, számos orgánium tudósított a megnyitóról. Ennek köszönhetően a lakosság értesülhetett a megújult környezetről, a kíváncsiság pedig az intézménybe csalogatta a látogatókat. 2024-hez képest 2025-ben 62%-kal nőtt a bérletes könyvtártagok száma. Májusi otlétünkön azt a tájékoztatást kaptunk, az intenzív időszak mérséklődött.

A Bihar Megyei Könyvtárban a beiratkozás nem feltétele a könyvtárhasználatnak. A rendezvények jellemzően térítésmentesen látogathatók. Az olvasójegyen helyet

kap a könyvtárhasználó fotója, a tagság érvényessége egy évre szól. A dokumentumok kölcsönzési ideje két hét, természetesen kérhető a határidő hosszabbítása. Jelenleg egy reális késedelmi tarifa bevezetésén dolgoznak, a megnyitót követően több nagy összegű késedelmi díj megállapításra került (például 140 lej, azaz 9400 Ft). A késedelmes olvasóval történő ügyintézészt igyekeznek a személyzet racionálisan és rugalmasan kezelni.

A földszinten a Humanitas üzemeltetésében irodalmi kávézó és könyvesbolt kezdte meg működését, mely egyben közösségi tér és találkozóhely. A kávézó magába foglal egy nézőtérrel ellátott nyitott színpadot, melyen könyvbemutatókat, színházi előadásokat, kulturális eseményeket szerveznek. A látogatóknak két kültéri terasz is lehetőségük van az olvasásra, tanulásra, kötetlen beszélgetésre.

Külön játszószobát kaptak a könyvtárba látogató gyermekek. A foglalkoztató és kiállító tér süllyesztett padlózattal (hasonló fogadta 1985-től két évtizeden át a gyermekolvasókat Békéscsabán) és emelt nézőtérrel rendelkezik, festészeti és kézműves foglalkozásoknak, hangszerbemutatóknak ad otthont. A helyiségben a legkisebbek magyar és román nyelvű gyermekkönyveket, puffokat és kisasztalokat talál-

nak. A gyermekek számára magyar nyelvű programokat is biztosítanak, a környezetvédelmi témahéten óvodai és iskolai csoportok számára egyaránt tematikus bemutatókat szerveztek.

A 60 fős amfiteátrumteremben filmvetítést szerveznek. A helyiség bérelhető, jellemzően író-olvasó találkozók és szakmai konferenciák szervezésére bérbe vehető. A bevételsszerzés a fenntartó megyei önkormányzat elvárása.

A nemzetközi trendeknek megfelelően makerspace műhely is helyet kapott, melynek célja a modern technológiák játékos felfedezése. Az új eszközöket (3D nyomtató, hímző- és varrógépek) főképp szakkörökön és bemutatókon hasznosítják. A varrókörben nemzeti blúzok és hímzett ruhadarabok készülnek. A háromdimenziós technológiával és a 3D-s nyomtatás folyamatával workshop formájában ismerkednek meg a diákokat. A térítéses program végén nyomtatott mesefigurákkal, illetve új ismeretekkel távozhatnak a résztvevők. A foglalkozásokat elsősorban a könyvtár munkatársai vezetik.

2021-től a könyvtárban működik a Várad című irodalmi folyóirat szerkesztősége. Két könyvtári munkatárs, illetve egy kül-

sős személy látja el a szerkesztési feladatokat. Szintén a könyvtár égisze alatt kerül kiadásra a román nyelvű Familia kulturális lap.

A modernizált intézményben több 21. századi könyvtárinformatikai megoldás található.

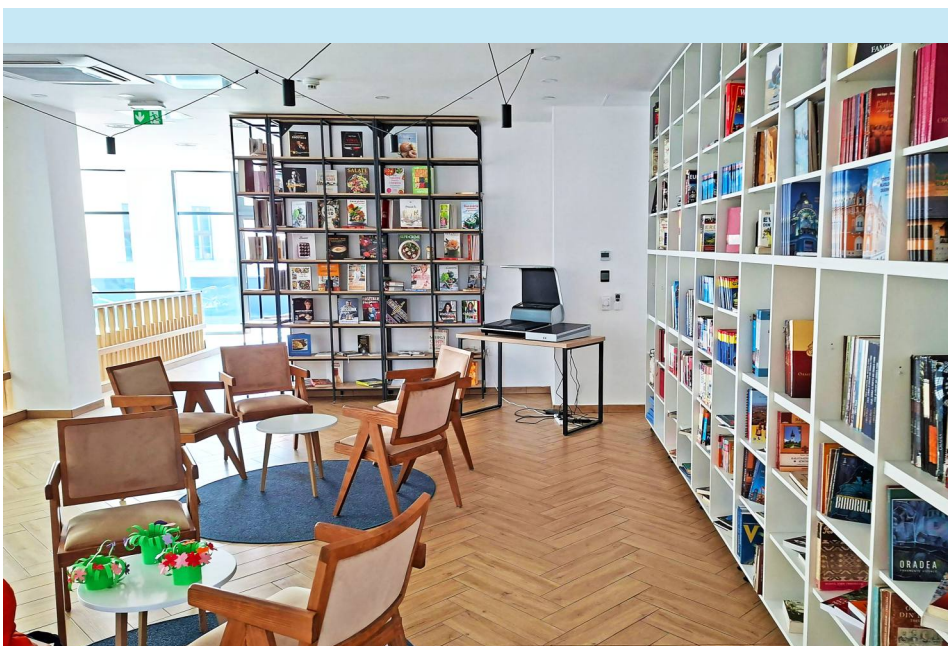
A könyvek 80%-a rádiófrekvenciás azonosítót (Radio-Frequency Identification) kapott. Az RDID használata megkönnyíti a kölcsönzési műveleteket, lehetővé teszi az automatizált kölcsönzést, állományvédelmi és nyilvántartási célt is szolgál. A technológiának köszönhetően a hét minden napján, a nap 24 órájában kölcsönzés és visszavétel végezhető az előtérben elhelyezett könyvautomata (easy box) segítségével. Az olvasók mobilapplikáción és e-mailben jelezhetik kölcsönzési igényüket, melyeket a nyitvatartási időtől függetlenül átvehetnek.

A könyvtár több pontján önkiszolgáló állomás üzemel. Az önkölcsönző automatával az olvasó önállóan, a könyvtári kártyája segítségével tud dokumentumokat kölcsönözni vagy éppen visszahozni. A terminálok többnyelvűek: a román mellett magyar, angol és francia nyelvű felület használható.

Az önkiszolgáló szkennerek használata térítésmentes a könyvtárlátogatók számára. Az eszközök használatában a könyvtárosok nyújtanak segítséget. A könyvtári példányok különféle formátumokban archiválhatók, a digitalizált állományok saját pendrive-ra vagy külső merevlemezre menthetők.

A *Liberty Link* mobilalkalmazás segítségével böngészhető a katalógus, továbbá lehetőséget biztosít a kölcsönzési határidő hosszabbítására és a példányok online lefoglalására egy későbbi átvételhez.

A LIVA booksterilizer beüzemelése jelen cikk megírásáig nem történt meg. A berendezés a könyvek portalánítására és fertőtlenítésére, a baktériumok eltávolítására hivatott.

A bérelhető podcaststúdióban professzionális felszerelések segítségével hangfelvételek rögzíthetők, valamint multimédiás tartalmak szerkeszthetők.

A könyvtárbeutató túra során bepillantást nyertünk a nagyváradi könyvtár régi könyv-, újság- és kéziratgyűjteményébe. A kommunizmus idején az egyházi vagyont államosították, a templomokból elkobzott könyvek és sajtótermékek egy része a nagyváradi könyvtárba került. Dr. Silviu Sana, a régi könyvek szakértője egy külön előadást szentelt az intézmény birtokában lévő legféltettebb kincsek, a négy ősnymotatvány (incunabulum) ismertetésére.

A legkorábbi ősnymotatványuk az 1479-ben Velencében kiadott Fasciculus Temporum, mely egy krónika, vallási és laikus témákat egyaránt tartalmaz. Történelmi értékkel bír, mivel kronológiai sorrendben, a kezdetektől egészen a 15. századig összegzi az ismereteket. A kiadvány nem teljes, mindössze részleteket foglal magába. 34 kiadása ismert a világon, a Nagyváradon őrzött nyomtatvány a hetedik kiadás. Különlegessége, hogy Luxemburgi Zsigmond magyar király bejegyzését is tartalmazza. A kiadványban található egy lenyomat, mely Velence utcarészletét ábrázolja. A Defensorium Curatorum contra eos qui privilegiatos se dicunt című 1489–1492 között Párizsban nyomtatott latin nyelvű ősnymotatvány Richardus de Radulphis (Richard FitzRalph) római katolikus püspök munkája. Mindössze kilenc példány létezik belőle, összesen nyolc kiadást ért meg, a hetedik kiadás található

Nagyváradon. Az alacsony példányszám miatt rendkívüli értékkel bír. Megtalálható az ősnymotatványok között továbbá Robertus Caracciolus Opera Varia című kiadványa (Velece, 1483–1485), illetve a Liber Chronicarum Secunda etas Mundi (Nürnberg, 1493). A könyvtár a négy ősnymotatvány mellett mintegy 3500 tétel, 16–19. századi régi könyves gyűjteménnyel büszkélkedhet.

2005 óta a gyűjtemény részét képezi a Mózes család hagyatéka. A zsidó származású dr. Mózes Károly nagyváradi orvos volt, a második világháborúban orvosként szolgált, majd megalapította az egészségügyi asszisztensek technikumát. A Mózes család később Izraelben telepedett le. Az állományt dr. Mózes Károly felesége, Mózes Teréz etnográfus, a Bevérzett kőtáblák című könyv szerzője adományozta a könyvtárnak. Nagyváradon az egészségügyi szakembereknek odaítélt kitüntetés viseli a család nevét. A Mózes-hagyaték zárt állomány, kizárólag az olvasóteremben kutatható.

Az első közel 10 hónap tapasztalatai alapján a megújult könyvtárban nagy népszerűségnek örvend az önkölcsönző terminál. A DIY-jellegű szolgáltatás az újszerűségének köszönhetően vált kedvelté az olvasók körében. Kétségtelenül új színt adott a könyvesbolt és kávézó, melynek szabadterei bevonzzák a látogatókat a könyvtárba. A felújított épületet nagy számban látogatják egyetemisták, gyakran reggel 8 órától este 8-ig használják a könyvtárat. A tanulótermek, a nyitott terek, a kávézó és a kulturális programok mind a korosztály igényeihez kapcsolódik. Örömteli, hogy előszeretettel megfordulnak a könyvtárban a kisgyermekes családok, ahol mind a gyermekek, mind a felnőttek megtalálhatják az érdeklődésükhöz illő irodalmat.

